

SKOLEEKSAMEN

Autorisasjonsprøven i oversettelse. Del 1 til Prøve 1: Oversettelse fra norsk til fremmedspråk

Vår, 2026

Dato: 20.04.2026

Tidsrom: 09:00 – 13.00

Antall timer: 4

Koordinator kan kontaktes av eksamensvakt på telefon: 55 95 93 56

TILLATTE HJELPEMIDLER:

I forskrift for translatøreksamen pkt. 2. Utfyllende bestemmelser til § 5 skoleeksamen:

2.3 Hjelpemidler

Del 1: Det er tillatt å bruke alle typer trykte oppslagsverk samt internett.

Del 2: Ingen fysiske eller digitale hjelpemidler er tillatt. Eksamensbesvarelsen skrives i eksamensprogramvaren og bruk av andre teksteditorer (inkludert Word) er ikke tillatt.

Samarbeid er ikke tillatt verken i Del 1 eller Del 2. Som samarbeid regnes å kommunisere ved bruk av e-post, chat, mobiltelefon, skytjenester, o.l. Brudd på disse bestemmelsene betraktes som fusk/forsøk på fusk.

Antall sider, inkludert forside: 4

Antall vedlegg: 0

Norsk 2026 (juridisk tekst)

Et oversettelsesvalg henger alltid tett sammen med vurderinger knyttet til det konkrete oversettelsesoppdraget (*translation brief*). Derfor følger her beskrivelsen av et tenkt oppdrag for oversettelsen av nedenstående tekst som er utdrag av NOU 2025:6.

Oversettelsesoppdrag: Oversettelsen er bestilt av juridisk fakultet ved Universitetet i Oslo i forbindelse med en juridisk konferanse om avtaleregulerte samlivsformer.

§ 4 *Formkrav for samboeravtaler*

Samboeravtaler etter § 3 må inngås skriftlig. Samboerne må samtidig i nærvær av to vitner som begge samboerne har godtatt, og som er til stede sammen og vet at det er en samboeravtale som skal inngås, underskrive samboeravtalen eller vedkjenne seg sin tidligere underskrift. Også vitnene skal underskrive samboeravtalen mens samboerne er til stede. Kreves det for en samboer samtykke av verge eller fremtidsfullmektig, må dette samtykket gis på samme måte. Vitnene må være myndige og ved full sans og samling. [...]

Kapittel 6. Fremgangsmåten ved det økonomiske oppgjøret

§ 20 *Virkeområde*

Har samboerskapet opphørt, jf. § 2 andre ledd, gjelder reglene i dette kapittelet for fremgangsmåten for det økonomiske oppgjøret ved opphør av samboerskapet når begge lever.

Samboere med meklingsplikt etter barnelova må fremlegge gyldig meklingsattest for å kreve åpning av offentlig skifte eller reise sak etter samboerloven, med mindre det kreves en midlertid avgjørelse.

§ 21 *Avtale om det økonomiske oppgjøret ved opphør*

Det økonomiske oppgjøret ved opphør av samboerskap kan skje ved avtale mellom partene. Samboerne gjennomfører selv oppgjøret.

En avtale om helt eller delvis oppgjør bør være skriftlig. Avtalen bør inneholde en oppstilling av hva hver av partene skal eie etter samlivet, hvilke forpliktelser som hver av partene skal være ansvarlig for og om oppgjøret er ment å være endelig. Dokumentasjonen bør oppbevares for ettertiden.

En avtale kan helt eller delvis settes ut av kraft hvis den vil virke urimelig overfor en av partene. Reglene i avtaleloven kapittel 3 gjelder så langt de passer.

§ 22 *Åpning av offentlig skifte*

Ved opphør av samboerskap mens begge lever kan hver av samboerne kreve at det åpnes offentlig skifte. Skiftet omfatter alle eiendeler og rettigheter som har betydning for oppgjøret etter loven. Offentlig skifte må kreves senest to år etter skjæringstidspunktet i § 13 første ledd.

Ved offentlig skifte skal retten sikre at avgjørelsen ikke blir til skade for en samboer som har verge eller fremtidsfullmektig.

Reglene i ekteskapsloven kapittel 18 gjelder tilsvarende så langt de passer. Bostyrer oppnevnes bare i særlige tilfeller.

Norsk 2026 (teknisk tekst)

Et oversettelsesvalg henger alltid tett sammen med vurderinger knyttet til det konkrete oversettelsesoppdraget (*translation brief*). Derfor følger her beskrivelsen av et tenkt oppdrag for oversettelsen av nedenstående tekst.

Oversetteroppdrag: Kompetansesenteret for vestibulære sykdommer på Haukeland sykehus skal ta imot en delegasjon med embetsfolk fra inn- og utlandet som skal lære om hvordan senteret arbeider med forskning og kompetanseheving. I den anledning ønsker oppdragsgiver å få oversatt et utdrag av håndboken de har utviklet.

Patofysiologi

De vestibulære sykdommene har mange likhetstrekk. Grunnleggende kjennskap til deres felles patofysiologi gjør det betydelig lettere å stille rett diagnose.

Asymmetri

Asymmetrisk aktivitet i vestibulariskjernene er et fellestrekk ved de fleste vestibulære sykdommer. Hos friske forårsakes asymmetri av at hodet beveger seg eller står på skakke. Symmetrisk aktivitet betyr at hodet står vertikalt eller i ro. Alle sykdommer som påvirker vestibulariskjernene direkte eller indirekte gjennom afferente forbindelser fra det indre øret, balansenerven eller lillehjernen, kan forstyrre denne symmetrien. Dette kan skje på forskjellige måter.

- Perifer vestibulær parese. Vestibulariskjernene mottar sine viktigste stimulerende afferenter fra det indre øret via balansenerven. En perifer parese fører til at aktiviteten i samme sides vestibulariskjerne reduseres, mens aktiviteten på motsatt side øker som følge av manglende inhibisjon via kommissurale fibre. Vanligste årsak er vestibularisnevritt, men også tinningsbenfraktur, labyrinitt, blødning/infarkt i labyrinten og vestibulær trykkløstsyke kan gi en perifer parese.
- Perifer vestibulær irritasjon. En rekke sykdommer kan irritere balanseorganet og føre til eksitasjon av samme sides vestibulariskjerne. [...]
- Sentral vestibulær skade kan skje som følge av lesjon i hjernestamme eller lillehjerne.

[...]

Et stereotypt symptom bilde

Uansett årsak vil asymmetrisk tonus i vestibulariskjernene utløse et karakteristisk og lett gjenkjennelig klinisk bilde. [...]:

- Vertigo er den bevisste opplevelsen av bevegelse, oftest en følelse av at en selv eller omgivelsene roterer. Nystagmus gir i tillegg en sterk visuell bevegelsesillusjon. Pasienten «ser» at alt går rundt. Vertigoopplevelsen formidles av baner fra vestibulariskjernene til primære vestibulære og optokinesiske områder av hjernebarken.
- Nystagmus skyldes den vestibulookulære refleks. [...]
- Kvalme og brekninger skyldes forbindelse mellom vestibulariskjernene og brekningssenteret i hjernestammen. [...]

- Falltendens skyldes forbindelser mellom vestibulariskjernene og den proksimale skjelettmuskulaturen. Ved akutt perifer parese faller pasienten til den syke siden.

Gjenoppretelse av symmetri

Sykdomsbildet ved en akutt perifer vestibulær parese er dramatisk. En tilsynelatende frisk person kan i løpet av minutter bli intenst uvel og sangeliggende. Minste hodebevegelse medfører brekninger. Betydelig ustøhet gjør det vanskelig å gå oppreist. Selv om den perifere paresen består, blir pasienten oftest betydelig bedre i løpet av noen få dager. Dette skyldes en prosess som kalles vestibulær kompensasjon, og som ikke er fullt ut forstått.

[...]